

מ"ת 15900/11/14 - מדינת ישראל נגד פארוק חיג'אז, פואד געפאר, עזאלדין סאלח

בית משפט השלום בירושלים

מ"ת 15900-11-14 מדינת ישראל נ' חיג'אז(עציר) ואח'

בפני	כב' הנשיאה שולמית דותן
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
משיבים	1. פארוק חיג'אז (עציר) 2. פואד געפאר (עציר) 3. עזאלדין סאלח (עציר)

החלטה

כתב האישום

כנגד המשיבים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירה של נסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

על פי המתואר בכתב האישום, ביום 05/11/14 בשעה 09:00 לערך, במהלך התפרעות אלימה של צעירים רבים בסמוך לשערים הצפוניים של הר הבית, יידו המשיבים אבנים לעבר השוטרים, במטרה לתקוף אותם ולהפריע להם במילוי תפקידם. המשיב 1 יידה, על פי הנטען, מספר אבנים, המשיב 2-שלוש אבנים, והמשיב 3- אבן אחת.

הבקשה

בד בבד עם להגשת כתב האישום ביקשה המאשימה להורות על מעצרו של המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, בטענה כי קיימות בידיה ראיות לכאורה להוכחת אשמתם, הכוללות, בין היתר תיעוד של יידוי האבנים במצלמות אבטחה, וכי העבירה ונסיבות ביצועה מקימות עילת מעצר נגד המשיבים הנוגעת למסוכנותם, אשר חלופת מעצר אינה יכולה להפיגה.

בדיון שנערך בבקשה ביום 09/11/14 חזר ב"כ המדינה על הבקשה לעצור את המשיבים עד תום ההליכים נגדם, ולכל הפחות שלא לשחררם לחלופת מעצר לפני שיתקבל תסקיר מעצר בעניינם. בדבריו טען, כי מצויים אנו בתקופה של התפרעויות והפרות סדר בכל הארץ, אשר אינה מאפשרת להורות על שחרורם של המשיבים לחלופת מעצר.

בא-כוח המשיבים התנגד לבקשת המדינה.

לגבי המשיב 1 טען, כי לא קיימות אפילו ראיות לכאורה נגדו. לאור זאת, הוסכם כי הדיון בשאלת קיומה של עילת מעצר נגד המשיב 1, כמו גם בשאלת קיומה של חלופה מעצר לגביו ידחה לאחר מתן ההחלטה בסוגיית הראיות לכאורה.

לגבי המשיבים 2-3 הסכים הסניגור כי נוכח הודאתם בחקירה במיוחד להם קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתם, אך טען כי לא מתקיימת עילת מעצר נגדם, מאחר שלפי הפסיקה עבירה של נסיון לתקיפת שוטרים אינה בגדר עבירה בת מעצר. לחלופין טען, כי יש לשחרר הנאשמים 2-3 למעצר בית מלא בבית הוריהם בצירוף ערובה כספית ותוך הרחקתם מהעיר העתיקה - את המשיב 2 למעצר בבית הוריו בגבעה הצרפתית, ואת הנאשם 3 למעצר בבית הוריו במושב "ציפורי" שבצפון הארץ, המרוחק לטענתו קילומטרים רבים ממקום האירוע. בדבריו הדגיש הסניגור, כי מדובר בנאשמים נורמטיביים בשנות ה-20 לחייהם, נעדרי עבר פלילי, וכי גם בני משפחותיהם המוכנים לפקח עליהם הינם אנשי עסקים נורמטיביים הרחוקים מרחק רב מהעולם העברייני.

דיון והכרעה

המשיב 1

ראיות לכאורה

הלכה היא, כי בשלב ההחלטה בדבר מעצרו של נאשם עד תום ההליכים בית המשפט בוחן רק קיומו של **פוטנציאל הרשעתי**, בראיות גולמיות אשר לגביהן קיים **סיכוי סביר** שעיוודן במהלך המשפט יוביל לראיות המבססות אשמה מעל לכל ספק סביר (ראה: בש"פ 8087/95 **שלמה זאדה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 133, 148-149 (1996); בש"פ 10234/08 **נאיף אבולקיעאן נ' מדינת ישראל** מיום 14/12/08; בש"פ 6187/95 **מדינת ישראל נ' סלימאן אלעביד** מיום 14/10/95, פורסמו באתר "נבו"). עוד נקבע, כי בשלב המעצר אין בית המשפט נדרש לשאלות של מהימנות עדים או למשקל העדויות, אלא אם מדובר בפריכות מהותיות וגלויות לעין, המצביעות על **כרוסום ממשי** בקיומן של ראיות לכאורה (ראה: בש"פ 6982/10 **דני ארביב נ' מדינת ישראל** מיום 06/10/10; בש"פ 8031/08 **דוד איטח ואח' נ' מד"י** מיום 15/10/08, פורסמו בנבו). בשלב הלכאורי אין די בהצבעה על סתירות בדברי העדים, אלא יש להראות כי הסתירות גלויות על פניהן, וכי הן מקעקעות את הגרסה, באופן שלא יאפשר ליתן בה כל אמון ויציגה כמשוללת יסוד (ראה: בש"פ 385/11 **דוד ציון נ' מדינת ישראל** מיום 20/01/11, פורסם בנבו).

התשתית הראייתית לאשמתו של המשיב 1 בעבירה המיוחסת לו במקרה דנן נסמכת על ההודעות שמסר במשטרה, על תיעוד וידאו של האירוע ע"י מצלמות האבטחה של המשטרה ועל דו"חות פעולה של המשטרה מיום האירוע.

לאחר שעיינתי בחומר החקירה וצפיתי בסרטון הוידאו הנ"ל- הגעתי לכלל מסקנה, כי קיימות ראיות לכאורה, בעוצמה המספקת לשלב זה של ההליך, כדי לקשור את המשיב 1 לאירוע הפלילי המתואר בכתב אישום, ולהקים פוטנציאל ראייתי להרשעתו בהליך העיקרי:

בסרטון ניתן להבחין **בבירור רב** בבחור צעיר, בתוך המון (לא גדול) של אנשים, רובם צעירים, לבוש בקפוצ'ון שחור בעל כובע שצבעו הפנימי אדום, ומתחתיו חולצה שחורה עם כיתוב באדום ובלבן (לא ניתן לקרוא האותיות), מרים אבן מהקרקע, מיידה אותה לעבר כוחות הבטחון ופותח במנוסה קדימה.

בהודעה הראשונה שמסר משיב 1 במשטרה הוא סירב לשתף פעולה עם החוקרים וטען כי הוא נזקק לטיפול רפואי עקב המכות שספג כביכול מהשוטרים בעת מעצרו, וכי הוא מתקשה לנשום וסובל מכאבים בגב ומטשטוש ראייה עקב העדשה שנקרעה בתוך עינו. המשיב נלקח לביה"ח, ומגליון שחרורו עולה, כי הגיע לביה"ח כשהוא במצב "**משביע רצון**", בהכרה ונושם באופן סדיר, נבדק ע"י אורטופד ורופא עיניים ולא נמצאה פגיעה חיצונית כלשהי. עם שחרורו מבית החולים נחקר המשיב בשנית, והוצג בפניו הסרטון ממצלמות האבטחה. הוא התבקש לזהות עצמו בסרטון, והצביע על צעיר הלבוש באותם בגדים בדיוק שלבש בעת החקירה, והתואמים את תיאור לבושו של המשיב בתחילת החקירה ע"י החוקר : "**קפוצ'ון שחור עם כתוביות באדום ולבן באזור החזה, ארבעה שרוכים לחולצה באזור הצוואר בצבעים של אדום ולבן ובכובע של החולצה יש צבע אדום, מכנס טרנינג שחור ונעליים בצבע אפור כהה, שרוכים אדומים סמל נייק, פס לבן מלמטה**" (ע' 3 ש' 42-40 להודעה). לשאלת החוקר, אישר המשיב, כי בהיותו בעיר העתיקה לבש את "**אותם הבגדים שעליו**" (ע' 2 ש' 39-38). בהמשך הוצג בפני משיב 1 הקטע הרלבנטי בסרטון בו נראה אותו בחור אותו זיהה קודם לכן כעצמו, מיידה אבנים בשוטרים. או אז שינה המשיב טעמו, וטען כי לא מדובר בו. משהקשה החוקר ושאלו, כיצד ייתכן שצעיר אחר, הנראה בדיוק כמוהו, לבוש בדיוק כמוהו ונועל נעליים בדיוק כמו שלו ידה אבנים בשוטרים, והוא זה אשר נעצר במקומו, חזר המשיב וטען : "**זה לא אני... כל העולם לובש את אותה חולצה**" (ע' 4 ש' 105 להודעה).

עובדת זיהויו של המשיב את עצמו בסרטון כאותו צעיר הלבוש בדיוק באותם הבגדים שלבש בעת מעצרו ובמהלך חקירתו במשטרה - די בה **בשלב זה** כדי לקשור אותו למעשה המיוחס לו, והכחשתו לאחר מכן כי מדובר בו - אין בה כדי לאיין משקלו של הזיהוי העצמי, ולכל היותר יש בה כדי לעורר שאלה בדבר מהימנותו של הזיהוי, אשר דינה להתברר בהליך העיקרי.

לכך יש להוסיף דו"ח פעולה מיום האירוע (**מב/1**), בו תיאר פקד אוחיון משה, כי בשעה 10:20 לערך קיבל דיווח ממצלמות מב"ט 2000 של המשטרה אודות שני חשודים ב"שוק הבהמות" שיידו אבנים והחלו בתנועה לכיוון צומת רוקפלור. בעקבות זאת פתח בריצה לכיוון הצומת, אז זיהה שני חשודים רצים לכיוון ואדי ג'וז, אחד מהם עונה לתיאור שהופץ ברשת המשטרתית בעקבות התיעוד במצלמה כמי ש"**לובש טרנינג שחור עם קפוצ'ון ומתחת גופיה לבנה כאשר בחולצה מקדימה ישנם כיתוב אדום לבן ונעליים עם פס לבן**". לאחר שזיהה את המשיב 1 על פי תעודת זהות כפארוק חיג'אזי, הודיע לו כי הוא עצור בגין התפרעות וידווי אבנים, החשוד התנגד למעצר ואף נתן לו אגרוף בידו השמאלית, ונאזק על ידו רק בסיועם של שוטרים נוספים.

די בראיות אלו כדי ליצור תשתית לכאורית למעצרו של המשיב 1.

המשיבים 2-3

עילת מעצר

העבירה המיוחסת למשיבים בוצעה על רקע התפרעות המונית של צעירים, אשר במסגרתה התרחשו מעשי אלימות חמורים ומסכני חיים, שכללו בין היתר ירי של זיקוקים והשלכת בקבוקי זכוכית וחפצים לעבר כוחות הבטחון. ההתפרעות כוונה כלפי השוטרים ונועדה לאפשר למתפרעים להיכנס בכוח להר הבית לאחר שהכניסה אליו הוגבלה ע"י המשטרה לצעירים מעל גיל 40 .

למשיבים עצמם מיוחס יידוי אבנים - המשיב 2 יידה על פי הנטען שלוש אבנים, והמשיב 3- יידה אבן אחת.

במציאות בה אנו חיים מלמדת, למגינת הלב, כי אבן יכולה לפצוע אנושות ואף לקפד חיים, ולא בכדי נכנסת זריקת אבן בגדר העבירה של תקיפה באמצעות נשק קר, אשר העונש המירבי עליה עומד על 5 שנות מאסר.

נוכח מהותה של העבירה אין ספק אפוא כי היא מקימה עילת מעצר מחמת מסוכנות. ואמנם, לא אחת נקבע בפסיקה, כי הסיכון הנשקף לביטחון הציבור מהתפרעויות המוניות אלימות, כמו גם מידיי אבנים לעבר כלי רכב ולעבר גורמי אכיפת החוק, מחייב את מעצרו של מבצעי המעשים עד לתום משפטם.

בענייננו מדובר אמנם בעבירה של נסיון לתקיפת שוטרים, מאחר שהסיכון שהיה טמון בידיי האבנים ע"י הנאשמים לא התממש (למרבה המזל), אך איך בכך כדי להפחית מאופיו המסוכן של המעשה ואין בידי לקבל טענת הסניגור, לפיה עבירה של נסיון לתקיפת שוטר איננה עבירה בת מעצר (ע' 1 ש' 22) .

יש לזכור גם, כי במקרה דנן בוצעה העבירה בצוותא, ומתוך מניע לאומני, אידיאולוגי- נסיבות המוסיפות נופך של חומרה ומסוכנות למעשיהם של הנאשמים.

לאור האמור, המסקנה היא כי כנגד המשיבים 2-3 קמה עילת מעצר מכח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996.

חלופת מעצר

המאשימה גורסת, כאמור, כי נוכח חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, ולאור נסיבות הזמן והמציאות הביטחונית הקיימת - אין חלופה הולמת למעצרו של המשיבים, ואין מנוס ממעצרו בין כותלי הכלא עד לתום ההליכים נגדם.

בניגוד לכך סבור ב"כ המשיבים, כי יש להורות על שחרורם למעצר בית מלא בבית הוריהם. לדבריו, מדובר בהסתבכותם הפלילית הראשונה והיחידה, הם הודו במעשה והביעו, ומשפחותיהם, המנהלות אורח חיים נורמטיבי, התנערו מהמעשים וידאגו לפקח עליהם, ועל כן הימצאותם של השניים ב"מעצר בית", תפיג את הסיכון הנשקף ממעשיהם לביטחון הציבור . המשיב 2 , הדגיש הסניגור, הינו בחור צעיר כבן 20 המתגורר יחד עם הוריו בשכונת הגבעה הצרפתית בירושלים, עובד

ולומד מלונאות במכללת נוטרדאם, ואילו המשיב 3 כבן 23, מתגורר יחד עם הוריו ובני דודיו בציפורי שבצפון הארץ, שם המצב הבטחוני רגוע יותר לדבריו מזה השורר בתקופה זו בירושלים. לא מצאתי הסבר לשהותו של משיב 3 בירושלים בעת הזאת, והשתתפותו של משיב 3 בארוע של הפרת סדר מעצימה את עילת המעצר נגדו.

אין ספק, כי שאלת קיומה של חלופת מעצר הולמת מושפעת במידה רבה מרוח התקופה ומהמציאות הבטחונית האופפת נסיבות ביצועה, והקשר ההדוק בין השניים עובר כחוט השני בפסיקת בית המשפט העליון. כך, למשל, ציין כב' השופט מ' חשין בשנת 2000, שעה שאירעו הפרות סדר נרחבות בארץ על רקע אירועים ביטחוניים:

"...היודה אבנים בשוטר הבא להשליט סדר במקום של התפרעויות, מעלה על עצמו כי מסוכן הוא לשלוחו של אדם ולשלום הציבור, ובהיותו כך מסוכן, צפוי הוא כי יעצר להגנה על אותם ערכי יסוד שבלעדיהם לא נוכל לקיים חברה ראויה. אכן, אדם שהוכיח עצמו כי בכוונת-מכוון מרים הוא אבן על איש אשר החברה שלחה אותו להשליט משטר וסדר, חלופת מעצר לא תסכון למונעו לעשות שוב מעשה שעשה" (בש"פ 7171/00 מדינת ישראל נ' חאמד, פ"ד נד (4) 729, 732 (2000)).

על עמדה דומה חזרה כב' השופטת א' פרוקצ'יה בבש"פ 3838/04 מדינת ישראל נ' פלוני בציינה:

"חומרת העבירות המיוחסת למשיבים והמסוכנות הגדולה הטבועה בהם בשם אופיים האידיאולוגי-לאומני, הסוחר המונים למעשי אלימות חסרי שליטה, מצדיקים במהותם את מעצמם עד תום ההליכים של מבצעייהם, כדי לבודד את המשתתפים הפעילים מזירת האלימות, ולהבטיח באמצעים שהחוק נותן בידי רשויות הביטחון את השקט והרגיעה החיוניים באזור לרווחתו של היישוב היהודי והערבי כאחד. חלופת מעצר על סוג זה של עבירות נכון להחיל אך בנסיבות חריגות, מקום ששיקולים אינדיבידואליים מיוחדים וכבדי משקל גוברים אף על גורם המסוכנות ממבצעי העבירה... באין מנוס, גם נערים צעירים ייעצרו כאשר נשקפת סכנה מהתנהגותם, ובאין ברירה, גם אותם יהיה צורך לבודד ממוקדי הסיכון המצויים סביבם, חרף גילם וחרף הנזק הרב שהמעצר עלול להסב לאישיותם, לשלומם ולרווחתם..." (פס' 7-8 לפסה"ד מיום 26/4/07 פורסם בנבו).

על אלה נוספים דבריו של כב' השופט א' גרוניס (כתארו אז) בבש"פ 379/09 מדינת ישראל נ' פלוני שנאמרו לגבי נאשמים קטינים ומכח קל וחומר נכונים הם לגבי נאשמים בגירים, כבמקרה שבפנינו:

"... על רקע התקופה המיוחדת בה אנו נמצאים, אין מנוס מלהורות על מעצר עד תום ההליכים, הגם שמדובר בקטינים. באומרי תקופה מיוחדת, כוונתי לכך שהפרות סדר מתרחשות ברחבי הארץ. לעניין זה הגישה המדינה מסמך המצביע על כך שבשבועות האחרונים חלה עליה משמעותית במספרן של התפרעויות והפרות סדר" (פס' 5, 8 לפסה"ד מיום 14/01/09, פורסם בנבו).

הלכה זו חזרה ונשנתה גם בשורה של החלטות שניתנו במהלך ההתפרעויות ההמוניות במזרח ירושלים שפרצו, בשעתן, בעקבות עבודות השיפוצים באזור שער המוגרבים בקרבת מתחם הר הבית, שבגדרם נעצרו עד לתום משפטם צעירים שנטלו חלק בהתפרעויות אלימות, תוך סיכון חיים של עוברים ושבים ושל גורמי אכיפת החוק בידויי אבנים לעבר כלי רכב וניידות משטרה (ראו למשל: ב"ש (מחוזי-ים) ת"פ 3013/07 מדינת ישראל נ' מוזא בן מוחמד עוויסאת מיום

19/2/07, פורסם בנבו).

אין ספק, כי גם העת הזאת מאופיינת באווירה נפיצה של ריבוי הפרות סדר על רקע אירועים ביטחוניים בכל רחבי הארץ, ומדובר בתקופה שהינה בבחינת "צוק העתים". על כן יש לבחון שאלת מסוכנותם של המשיבים ושאלת קיומה של חלופה הולמת על רקע מציאות זו, ומתוך נקודת מוצא, כי שיקול המסוכנות, המחייב הרחקתם של המשיבים אל מאחורי סורג ובריה עד תום משפטם - ייסוג רק מפני נסיבות אישיות חריגות וכבדות משקל.

מסוכנותם של המשיבים ותעוזתם העבריינית עולים מכתב האישום ומסרטון הוידאו שהוגש ע"י המאשימה. המדובר במעשה של יידי אבנים לעבר קבוצה גדולה של שוטרים, מטווח קצר, ובמסגרת התפרעות אלימה באזור הר הבית, אזור אשר אין מחלוקת לגבי רמת הרגישות הבטחונית השוררת לגביו בעת הזאת. תעוזה זו מלמדת על הסיכון הרב הנשקף מהנאשמים לביטחון הציבור, הן בסיכון הקונקרטי הממשי שיצרו לביטחונם של השוטרים, והן בתרומתם לליבוי ההתפרעויות ולהעצמתן.

לא מצאתי, כי נסיבותיהם האישיות של הנאשמים, כפי שפרש אותן הסניגור בפני ביהמ"ש, הן חריגות ומיוחדות באופן המטה את הכף לטובת שחרורם של המשיבים לחלופת מעצר. כאמור, הנסיון מלמד, כי רוב מידי האבנים לעבר כוחות הבטחון הם צעירים ואפילו קטינים, לעתים נעדרי עבר פלילי, ועל כן אין מדובר בנסיבה שיש בה, כשלעצמה, כדי לאיין מסוכנותם של המשיבים, כפי שציין ביהמ"ש העליון בירושלים אך לאחרונה: **"רבים עד מאד ממידי האבנים הם קטינים, והקטינות לא יכול שתשמש כתריס בפני מעצר"** (כב' השופט נ' סולברג בש"פ 251/14 מד"י נ' פלוני, פס' 13 לפסה"ד מיום 14/01/14, פורסם בנבו). דברים נכונים שבעתיים בענייננו, בו מדובר בבגירים בשנות העשרים לחייהם, אשר חזקה כי התנהגותם אינה לוקה באותה קלות הדעת המאפיינת התנהלותם של קטינים.

בנסיבות האמורות לא מצאתי גם צורך להפנות המשיבים לקבלת תסקיר מעצר לצורך ההכרעה בחלופת מעצר. עיון בפסיקה הרלבנטית מעלה, כי במקרים בהם הפנה ביהמ"ש לקבלת תסקיר מעצר לצורך גיבוש החלטה בדבר קיומה או העדרה של חלופת מעצר - דובר **בקטינים** (ראה למשל בש"פ 5233/14 מד"י נ' פלוני, בו בנוסף להיות הנאשם קטין, הראיות שהניחה המאשימה לאשמתו הצביעו לדברי ביהמ"ש על מעורבותו בביצוע המעשה שיוחס לו בהיקף קטן מזה שנטען בכתב האישום) או **בנסיבות אישיות מיוחדות** (ראה למשל - ב"ש (מחוזי י-ם) 8161/09 חמדאן אנס נ' מד"י, בו הורה ביהמ"ש על קבלת תסקיר נוכח מצבו הרפואי של אבי הנאשם הנזקק לעזרתו הצמודה, נוכח עברו הפלילי שכלל עבירות שבוצעו לפני שבע שנים בעת שהיה נער ובטרם בגר והקים משפחה, ונוכח הרגיעה היחסית שחלה במצב הבטחוני בארץ).

כאמור, בענייננו מדובר בבגירים ללא שקולים אינדיבידואליים יוצאי דופן.

הסניגור טען, אמנם, כי הורי המשיבים הינם שומרי חוק ומתגוררים הרחק מזירת האירוע, ועל כן שחרור המשיבים למעצר בית מלא בביתם יהא בו משום חלופה הולמת למעצרו מאחורי סורג ובריה. ואולם, נוכח העובדה כי הפרות הסדר מתרחשות בתקופה זו **בכל רחבי הארץ** - נראה, כי אין משמעות למיקומה הגיאוגרפי של חלופת המעצר, בייחוד בהתחשב בכך שהעבירה בוצעה ע"י המשיבים מתוך מניע אידיאולוגי. גם העובדה שהוריהם של המשיבים לא היוו,

כמסתבר, מחסום בפני ביצוע מעשי העבירה בפעם הזאת- מעלה ספק בדבר מידת האפקטיביות של חלופה זו.

לאור האמור, הריני מורה על מעצרו של המשיבים 2-3 עד תום ההליכים נגדם .

ניתנה היום, י"ט חשוון תשע"ה, 12 נובמבר 2014, במעמד
הצדדים.